

Jyväskylän Ylioppilasteatteri r.y.
Keskussairaalantie 2
40600 Jyväskylä

Y-tunnus 0874339-4
hallitus@jyt.fi
puh. 040 2517 537

EETTINEN OHJEISTO

Päivitetty 19.05.2021

LÄHTÖKOHDAT

Jyväskylän ylioppilasteatteri (myöhemmin JYT) järjestää teatteritoimintaa kotipaikkakunnallaan Jyväskylässä. Yhdistyksen tarkoituksena on sekä tarjota jäsenilleen mahdollisuuksia teattaritaiteen monipuoliseen harrastamiseen että toteuttaa korkeatasoisia teatteriesityksiä niin omassa ohjelmistossaan kuin tilausesitystenkin muodossa. JYT:n eettinen ohjeisto koskee yhdistyksen jäseniä, hallitusta sekä yhdistyksen palkkaamia ohjaajia ja muita JYT:n toiminnassa mukana olevia yhdistyksen ulkopuolisia tekijöitä. Ohjeiston tarkoituksena ei ole velvoittaa, vaan eritellä ja konkretisoida yhdistyksen toiminnassa jo ennestään näkyviä arvoja ja toimintatapoja.

JYT:N ARVOT

JYT:n toimintaa määrittävät yhdistyksen säännöt ja toiminta-ajatus, sekä JYT:n kattojärjestöjen kulloinkin antamat ohjeistukset. JYT toimii yleisesti Suomen perustuslain ja yhdistyslain, sekä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Se kohtelee kaikkia jäseniään tasavertaisesti ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittaen. Tarkoituksensa mukaisesti JYT panostaa sen piirissä toteutettavien ohjelmisto- ja tilausesitysten taiteelliseen laatuun. Yleishyödyllisenä yhdistyksenä JYT:n tarkoitus ei ole tuottaa voittoa, mutta se pyrkii toimimaan taloudellisesti kestäväällä tavalla niin, että toiminnan jatkuvuus voidaan taata.

PRODUKTIOTOIMINTA

Yhdistyksen hallitus valvoo produktioiden toteutumista ohjaajan palkkaamisesta ja harjoituskauden alkamisesta aina näytöskauden viimeiseen esitykseen saakka. Jokaiseen produktioon nimetään produktiokummi ylläpitämään työryhmäläisten hyvinvointia ja toimimaan tarvittaessa viestinviejänä työryhmän ja ohjaajan välillä. Produktiokummi huolehtii välikaronkan ja ensi-iltajuhlien järjestelyistä ja vastaa siitä, että tuplanäytöspäivinä tarjotaan vegaaninen ja työryhmän ruokavaliot huomioiva lämmin ruoka työryhmälle.

Jotta kaikilla osapuolilla on tasavertainen tieto harjoituskauden etenemisestä, pyydetään ohjaajalta aikataulu- ja harjoitussuunnitelma ennen harjoituskauden alkua. Tarvittaessa ohjaajalle nimetään assistentti. Ohjaajan assistenttia käytetään erityisesti apuna, jos ohjaaja on ensikertalainen. Esityskauden jälkeen työryhmälle järjestetään palautekysely produktiosta. Ohjaajan palautekeskustelu käydään ohjaajan ja puheenjohtajaparin välillä ja sen taustana käytetään työryhmältä kerättyä palautetta. Jos jompikumpi puheenjohtajista on mukana produktiossa on palautekeskustelussa toinen hallituksen edustaja tai toinen puheenjohtajista pitää palautteen itsekseen.

Yhdistys tarjoaa jäsenilleen ja palkkaamilleen ohjaajille olemassa olevien resurssien puitteissa mahdollisimman hyvät olosuhteet työskentelylle. Jokainen jäsen huolehtii omalta osaltaan yleisen työrauhan toteutumisesta ja hyvän ryhmähengen ylläpitämisestä kaikessa teatterin järjestämässä toiminnassa.

YHTEISÖLLISYYS JA TOIMINNAN VAPAAEHTOISUUS

JYT on jäseneteatteri, jonka jäsenet valitaan valintakokeiden tai haastattelun kautta. Ylioppilasteatterin henkeen kuuluu yhteisöllisyys, jota JYT:ssa vaalitaan muun muassa koko jäsenistölle avoimin ensi-iltajuhlin sekä muin jo perinteeksi muodostunein tapahtumin.

Yhteisöllisyyteen kuuluu juhlimisen lisäksi kuitenkin myös yhteisten päämäärien eteen toimiminen, eli produktioiden ja tilausesitysten valmistamisen lisäksi esimerkiksi

esityskausina lipunmyyntivuorojen ottaminen tai erilaisiin talkoisiin ja tapahtumien järjestämiseen osallistuminen. JYT pyrkii tarjoamaan jäsenilleen yhteistä tekemistä myös varsinaisen teatteritominnan lisäksi, jotta kokemus jyttäläisyydestä säilyisi myös produktiotoiminnan ulkopuolella olevilla jäsenillä.

JYT:ssa kaikki toiminta on vapaaehtoista. Pysyäkseen jäsenenä ei tarvitse jäsenmaksun maksamisen lisäksi tehdä mitään, ellei halua. Jokainen jäsen on vapaa tekemään itse päätöksensä siitä, kuinka aktiivisesti haluaa olla yhdistyksen toiminnassa mukana. Produktioihin tai hallitustoimintaan sitoutuessaan jäsenen vastuu yhteisöä kohtaan luonnollisesti kasvaa, mutta kaikissa tapauksissa tulosta tai jonkin tehtävän hoitamista tärkeämpää on toiminnassa mukana olevien ihmisten hyvinvointi. Teatterin hallitus ja työsuhteessa olevat ohjaajat huolehtivat oman jaksamisensa puitteissa työskentelyilmapiirin avoimuudesta niin, että harrastukseksi tarkoitettu teatteritoiminta ei muutu kenellekään liian raskaaksi.

Valintakokeissa JYT:n hallitus pyrkii kuitenkin tuomaan hakijoille esille yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen merkityksen teatterin toiminnassa niin, että valituksi tulisi henkilöitä, jotka haluavat olla aktiivinen osa jäsenistöä.

TAITEELLINEN VAPAUS

JYT:n ohjelmistovalinnat tekee kulloinkin istuva hallitus, joten hallituspaikoilla olevien henkilöiden sekä teatterissa yleisesti vallitsevien arvojen vaikutusta valintoihin ei voi kiistää eikä estää. JYT:lla ei kuitenkaan ole mitään tiettyä linjaa, jota sen tulisi ohjelmistovalinnoissaan noudattaa. Teosten sisällä esitettävät mielipiteet tai kommentit eivät siis edusta suoraan JYT:n tai sen hallituksen arvoja tai asenteita. JYT:n tarkoituksena on antaa tilaa sisällöltään, teemoiltaan ja toteutukseltaan keskenään kovin erilaisillekin näyttämöteoksille sekä aloittelevillekin ohjaajille. Teatterin toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi ohjelmistovalinnoissa on otettava huomioon kuitenkin myös taloudelliset seikat, mikä voi myös olla perusteltu syy jollekin valinnalle.

YMPÄRISTÖN HUOMIOIMINEN TOIMINNASSA

Osaltaan JYT:n toimintaa ohjaa myös ympäristönsuojelulaki. Lain tarkoituksena on ehkäistä ympäristölle koituvia haittoja, turvata terveellinen, kestävä ja monimuotoinen ympäristö, torjua ilmastonmuutosta, edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä, vähentää jätteiden määrää, tehostaa ympäristölle haitallisen toiminnan vaikutusten arviointia sekä parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon (ympäristönsuojelulaki §1: lain tarkoitus).

Näihin samoihin tavoitteisiin JYT pyrkii toiminnassaan esimerkiksi käyttämällä produktioiden valmistamisessa ja muussa toiminnassa mahdollisimman paljon kierrätettyjä, lainattuja, vuokrattuja, hyvin kulutusta kestäviä tai helposti kierrätettävissä olevia materiaaleja. Teatterin toiminnasta aiheutuvat jätteet lajitellaan, eikä turhaa tavaraa hankita. Tämä on ekologisuuden lisäksi yhdistykselle taloudellista.

JYT on tehnyt vuoden 2018 alusta alkaen linjauksen, jonka mukaan kaikki yhdistyksen puolesta sen tapahtumissa tarjottava ruoka on vegaanista ja muutenkin mahdollisimman ympäristöystävällistä ja eettistä. Vegaaniutta ei edellytetä teatterin jäseniltä esimerkiksi nyyttärituomisissa, vaan linjaus koskee yhdistyksen rahoilla tehtäviä elintarvikehankintoja.

Yhdistyksen hallitus yhdessä aktiivijäsenten kanssa pyrkii jatkuvasti kehittämään toimintaa niin, että siitä aiheutuisi ympäristölle mahdollisimman vähän haittaa. Yhdistystoiminta on hyvä keino jäsenelle olla mukana tekemässä ympäristöystävällisiä päätöksiä ja näin laajentaa kestävä kehitystä tukevaa ajattelua myös muuhun elämäänsä ja mahdollisesti muihin yhteisöihin.

TASA-ARVO JA IHMISKÄSITYS

Suomessa laki yhdenvertaisuudesta määrittää 8 pykälässään, ettei ketään saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella

(yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 § 8). JYT:n kaikessa toiminnassa pyritään aktiivisesti ylläpitämään ilmapiiriä, jossa jokainen yhdistyksen jäsen ja yhdistyksen toiminnassa mukana oleva ulkopuolinen toimija voi kokea olevansa hyväksyty ja tulevansa kuulluksi juuri sellaisena kuin on.

Yhdenvertaisuuden toteutumisesta huolehtivat osaltaan niin hallitus, yhdistyksen palkkaamat työntekijät kuin jokainen toiminnassa mukana oleva jäsen. Mahdolliset taiteelliset erimielisyydet pyritään selvittämään heti niiden ilmettyä, etteivät ne ehdi kasvattaa henkilöiden välille eripuraa tai katkeruutta. Havaitessaan puutteita tasa-arvon tai yhdenvertaisuuden toteutumisessa tai kokiessaan tulleen epäreilusti kohdelluksi, kehoitetaan yhdistyksen jäsentä tai sen ulkopuolista toimijaa olemaan yhteydessä teatterin hallituksen jäsenvastaavaan, jotta asia saadaan selvitettyä. Jäsenvastaava on yhteyshenkilö myös tilanteissa, joissa yhdistyksen toimintaan osallistuva kokee tulevansa seksuaalisen häirinnän tai muun häirinnän kohteeksi. Jäsenvastaavan ja muun JYT:n hallituksen tukena on Jyväskylän Yliopiston Ylioppilaskunta JYY:n häirintäyhdyshenkilöt, joilta voi pyytää neuvoa ja apua asioiden selvittämiseen.

Yhdistyksen oman eettisen ohjeiston lisäksi suosittelemme tutustumaan [Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry:n eettiseen toimintaohjeeseen](#). Ohjeessa selkeästi avattu epäasialliseen kohteluun liittyvää termistöä, jotta se on helpompi tunnistaa ja siihen on mahdollista puuttua.

AVOIMUUS, LÄPINÄKYVYYS JA LÄHESTYTTÄVYYS

JYT:n sisäinen avoimuus ja läpinäkyvyys toteutuu siten, että hallituksen kokouksiin ovat aina tervetulleita kaikki yhdistyksen jäsenet. JYT on olemassa jäseniään varten ja sen hallituksen tehtävänä on luotsata toimintaa mahdollisimman paljon jäsenistön tarpeita ja haluja mukaillen sekä heidän taiteellista kehitystään silmällä pitäen. Hallitus viestii jäsenilleen avoimesti toiminnastaan, ja kaikki hallituksen ja yhdistyksen kokousten pöytäkirjat jaetaan jäsenistön nähtäväksi kun ne on hyväksyty.

Jäsentatterina JYT muodostaa aktiivijäsenten kesken tiiviin yhteisön, joka saattaa ulkoapäin katsottuna vaikuttaa ryhmän ulkopuolisia poissulkevana tai sisäänpäin

lämpenevänä. Tiiviin yhteishengen rinnalla onkin tärkeää muistaa antaa arvoa myös oman ryhmän ulkopuolisille ihmisille ja toiminnalle. “Jyttiläisyys” ei saa koskaan olla syy pitää muita toimijoita itseään huonompina. JYT palvelee jäsentensä lisäksi myös katsojakuntaansa sekä toimii yhteistyössä toisten keskisuomalaisten teattereiden ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa hyvässä hengessä.

POLIITTINEN JA VAKAUMUKSELLKINEN SITOUTUMATTOMUUS

JYT on poliittisesti ja vakaumuksellisesti sitoutumaton teatteri. Se ei edusta mitään tiettyä poliittista aatetta tai johdattele jäseniään minkään tietyn vakaumuksen pariin. Kulloisenkin jäsenistön ja teatteria johtavan hallituksen jäsenten henkilökohtaiset mielipiteet, näkemykset ja ajatukset luonnollisesti näkyvät teatterin toiminnassa, ja JYT voi toteuttaa vahvojakin yhteiskunnallisia teemoja kantavia produktioita. Jokainen esitys on kuitenkin oma taiteellinen kokonaisuutensa, jonka sisällä voidaan sanoa tai esittää näkemyksiä tai mielipiteitä, jotka eivät välttämättä edusta yhdistyksen yleistä kantaa.

JYT:lla on vapaus valita ohjelmistonsa teemoiltaan ja sanomaltaan toisistaan poikkeavia tai vastaavasti samankaltaisia teemoja kantavia esityksiä tulematta leimatuksi jonkin tietyn aatteen kannattajaksi. Teatterin jäsenistö koostuu pääasiassa nuorista aikuisista, joille JYT voi tarjota paikan tutkia teatteritaiteen keinoin omia arvojaan ja asenteitaan sekä kokeilla tehdä teatteria eri näkökulmista ja erilaisin työtavoin. Tämän vuoksi JYT on alati muutoksessa, aina senhetkisen aktiivijäsenistönsä näköinen teatteri. Vapaa vaihtamaan suuntaa, kokeilemaan, korjaamaan kurssia tai koittamaan jotain uutta siinä missä ihmiset sen riveissäkin.

VASTUUN JAKAUTUMINEN EETTISEN OHJEISTON TOTEUTUMISESSA

JYT:ia johtaa sen jäsenistöstä vaalikokouksessa vuodeksi kerrallaan valittava hallitus. Puheenjohtajansa johdolla hallitus huolehtii siitä, että yhdistyksen toiminnassa noudatetaan yhdistyslakia sekä yhdistyksen omia sääntöjä ja sen eettistä ohjeistusta. Jokainen jäsen on kuitenkin myös omalta osaltaan vastuussa siitä, että hän yhdistyksen

toimintaan osallistuessaan myös noudattaa edellä mainittuja lakeja, sääntöjä ja ohjeita. Yhteisön jäsen on ongelmatilanteissa aina vastuullinen ottamaan yhteyttä JYT:n hallitukseen.

Eettisen ohjeiston päivittäminen on kulloisenkin hallituksen tehtävä. Ohjeiston sisällön ajankohtaisuutta on suositeltavaa tarkastella vuosittain.